

Hoe staat het met de invloed van verpleegkundigen in ziekenhuizen tijdens een crisissituatie? Beter dan ongeveer een jaar geleden werd gedacht, ontdekte verpleegkundige en onderzoeker Pieterbas Lalleman. "Een crisis is hét moment om als verpleegkundige of verzorgende te laten zien waar je voor staat."

Waar gaat dit onderzoek over, Pieterbas? En wat zijn de resultaten?

"We hebben gekeken naar de zeggenschap van verpleegkundigen in covid-tijd, van het werk rondom de patiënt tot de strategie van het ziekenhuis. Ik werkte samen met twee promovendi op het gebied van zeggenschap, Arjan Verhoeven en Janet Bloemhof. We wisten al dat de professionalisering van verpleegkundigen en verzorgenden in crises een boost krijgt. Niet de cure, maar de care staat dan op de voorgrond, omdat er vaak nog geen goede medicijnen zijn en veel onduidelijk is. Daarom interviewden wij tijdens de eerste golf bijna alle voorzitters van verpleegkundige adviesraden (VAR) in Nederland en vroegen naar hun rol, positie en invloed op dit moment. Daaruit bleek dat lang niet iedereen 'aan tafel' zat en meebesliste. Maar bij een vervolgonderzoek zagen we dat verpleegkundige zeggenschap op tal van plekken in de organisatie vorm kan krijgen. Dat het gaat om communiceren en relaties bouwen. Dat het gaat om goede contacten onderhouden met artsen, managers, personeelsmedewerkers en patiënten. Ik noem dat 'samenzeggenschap'. Daarvoor moet je weten hoe de hazen lopen binnen én buiten jouw organisatie. Natuurlijk is het belangrijk dat instellingen een VAR hebben en dat verpleegkundigen in de Raden van Bestuur zitten, maar je kunt ook informeel invloed hebben. Een VAR-voorzitter vertelde ons dat het VAR-kantoor naast de kamer van de Raad van Bestuur is. Zij liep regelmatig even binnen bij de burens en als de Raad van Bestuur een rondje langs de afdelingen maakte, zorgde zij dat zij er bij was om de verpleegkundige issues te benadrukken."

'Invloed uitoefenen vergt een lange adem'

Wat zijn je aanbevelingen?

"Verpleegkundigen en verzorgenden bezitten een praktische wijsheid die nodig is om de crisis te helpen beslechten. Daár ligt de bron van hun zeggenschap, dichtbij de patiënt en de cliënt. Het contact met mensen is bij uitstek een talent en kracht van verpleegkundigen en verzorgenden. Zet dus in op relationeel leiderschap. Invloed uitoefenen vergt wel een lange adem. Houd vol! En toon lef! Breng het perspectief van je patiënt of cliënt onder de aandacht. Laat je niet met een kluitje in het riet sturen als je een voorstel hebt. Zeg er direct bij: 'Ik kom er over twee weken bij je op terug.' Zo houd je de regie."

Pieterbas Lalleman is behalve verpleegkundige, onderzoeker en docent aan Hogeschool Utrecht en Utrecht University.